

NUTTUJA ETIOPIAAN

► Taysin anestesia- ja lääkärit ovat satunnaisesti harrastaneet marltakerhoilua. On kokoonnuttu neulomaan tai virkkaamaan samalla kun on juteltu kaikkea taivaan ja maan väliltä; lähinnä tietenkin töihin liittyviä asioita. Kerhoilijat ovat taitojensa mukaan tehneet kuka mitäkin käsityötä. Keväällä Heli Leppikangas ideoi yhteisen projektin. Hän oli lukenut, että käsityöihmiset ympäri Suomea ovat innostuneet neulomaan vauvan nuttuja Etiopiaan. Ajatus tuntui äkkiseltään kummalliselta. Se kuulosti siltä kuin viettäisiin jääkaappeja Grönlantiin.

Mervi Mendiluce, joka on toiminut vapaaehtoislääkärinä Etelä-Tansaniassa Ilembulan sairaalassa, kertoo, että villanuttuja ja -myssyjä käytetään siellä vauvoilla paljon. Ajatellaan, että kylmyys on pahasta. Tehopotilaat ovat tiukasti huopapeitteissä kuumimpaankin aikaan. Marraskuussa päivälämpötilat nousevat 40 asteeseen ja yötkin ovat kuumia. Mutta viileimpään aikaan heinä- elokuussa illat ja yöt ovat kylmiä.

Nuttuprojektin äiti on Pirkko Tuppurainen, joka toimii yhdessä miehensä kanssa lähetystyössä Etiopiassa. Projektin tarkoituksena on rohkaista etiopialaisia naisia synnyttämään sairaalassa. Villanutut lahjoitetaan vastasyntyneille meidän äitiyspakkausten tapaan. Mervi Mendiluce kertoo, että afrikkalaisilla äideillä on paljon lapsia, usein usealle miehelle. Moni nainen on kokenut lapsen kuolemaan johtaneita ”puskasynnytyksiä” ennen hakeutumista sairaalaan synnyttämään. Raskauksia on nuoresta iästä alkaen, raskauksia ja hyljättyjä löytölapsia on paljon. Moni hylätyistä lapsista on saaneet alkunsa raskauksesta. Opettajatkin raiskaavat koulutyttyjä. Uskotaan, että yhdyntä neitsyen kanssa parantaa AIDS:in.

Synnytyksissä käytetään apuna poppamiehiä. Synnytyksiä käynnistetään kotioiloissa yrteillä, jotka voivat aiheuttaa pysyvän kohdun

supistustilan, kohturuuptuuran tai äidin ja vastasyntyneen kuoleman. Synnytyksen jälkiä joudutaan korjailemaan sairaaloissa. Sairaalassakaan synnyttämisen ei ole järin valvottua. Äiti jää yksin synnyttämään, kun kättilöitä ei riitä valvomaan ja ponnistuttamaan. Sektioita tehdään synnytyksen edistessä huonosti, kun lääkkeitä synnytystä vauhdittamaan ei ole. Ultraäänitutkimusta ei ole saatavilla, joten yllätyskaksosia ja -kolmosia syntyy. Huonoille vastasyntyneille ei ole tarjota invasiivista hoitoa. Jos vauva ei jaksaa imeä, hän kuolee. Kuitenkin rohkaisemalla naisia synnyttämään sairaaloissa saadaan heille jaettua tietoa lastenhoidosta. Neuvolaan ja rokotuksiin tulemisen kynnyks madaltuu.

Pääasiassa kuitenkin äidit pitävät lapsistaan hyvää huolta. Lapsi kulkee äitiensä kankaalla sidottuna kaksi ensimmäistä vuottaan. Muut sukulaiset huolehtivat siitä, että aviopari nukkuu tänä aikana erillään, ja seksi on kielletty. Koska lapset ovat aina äitinsä kanssa, sairaaloiden lasten osastoilla on rauhallista, vaikka potilaita on paljon. Äidin läsnäolo rauhoittaa niin, etteivät lapset juurikaan itke.

Suomessa on neulottu Etiopian nuttuja useamman vuoden ajan. Huhtikuuhun 2012 mennessä Pirkko Tuppuraisen kautta nuttuja oli toimitettu 56 096 kappaletta. Tamperelaiset lisäävät tätä nuttuvuorta nyt 237 värikkäällä nutulla. Nuttuja ovat neuloneet anestesia- ja lääkärien lisäksi leikkaussalin ja synnytysalin hoitajat. Monet himoneulojat tekivät vielä nuttuihin sopivat myssyt ja sukat. Mukaan kertyi myös kymmenkunta ommeltua nuttua. Kesällä Heli Leppikankaan työhuone täyttyi nuttujen täynnä olevista muovipusseista. Laskemisen jälkeen hän toimitti nutut Tuurin kautta Etiopiaan.

Yhteinen nuttuprojekti oli sen verran innostava kokemus, että haastamme muut Suomen anestesia- ja teho-osastot mukaan värkkäämään nuttuja Etiopian vastasyntyneille. Tietoa nuttuilusta ja nuttujen ohjeet löytyvät osoitteesta www.nuttu.info. Nyt vain puikot heilumaan. Värikkäät langat piristävät kaamoksessa. ■

**Anne Kuitunen ja
Heli Leppikangas, Tays**

Tays:n anestesia- ja lääkärien nuttukasa.

KUVA JANI HEINILÄ